

Antieke Perzische munten

Door Rudy Dillen

Deze tentoonstelling kan niet volledig zijn, maar wil een overzicht geven van enkele belangrijke munten die er in het grote Perzische Rijk circuleerden, vanaf de inname van Lydië, waar de wieg van het muntgebruik stond) tot aan haar einde, als Alexander de Grote de Perzische Grootkoning (Basileus Basileon) Darius III verslaat en het Perzische rijk verovert.

De geschiedenis geeft koning Kroesus van Lydië de eer om als eerste het gebruik van munten, in de vorm zoals wij ze nu kennen, te hebben geïntroduceerd. Hij plaatst een eigen zegel op de munten die garant staan voor het juiste gewicht aan edelmetaal en kwaliteit.

Lydië, 650-610 vC 1/3 Electrum stater, 4.72 g
vz – leeuwenhoofd met ‘neuswrat’ - **kz** – dubbele incuse

De leeuw, van oudsher het symbool van koninklijke autoriteit, draagt soms een zonnelymbol op het voorhoofd (volgens sommigen een ‘neuswrat’).

De Creiseide, zilveren munt van Croesus, toont de leeuw (koning) tegenover een stier (inferieure opponent)

Lydië, koning Croesus, 550-520 vC
zilver stater / dubbele sikkels, 10.68 g
vz – leeuw (l) tegenover stier (r)
kz – dubbele incuse

Teos een kuststad in Klein-Azië, noordwest van Efese, werd rond 544 vC, toen de Perzen over Ionië domineerden, door haar inwoners verlaten. Zij migreerden naar Thracië waar ze Abderea stichtten. Na een paar jaar keerden vele inwoners terug naar de moederstad om van Teos een welvarende stad te maken, dit duurde tot aan de komst van de Romeinen.

Teos (Ionië), 520-505 vC zilver stater, 12.03 g
vz – griffioen (fabeldier) met geheven voorpoot en gekrulde vleugels **kz** – 4-delige incuse

De Achaemeniden

Caunos, een maritieme stad aan de Klein-Aziatische kust tegenover Rhodos, werd gesticht door kolonisten van Kreta.

Caunos (Carië), 460-400 vC. zilveren stater, 11.69 g
vz – gevleugelde Nike, geknield
kz – heilige steen tussen 2 ‘vogels’

Koning Croesus van Lydië, die regeerde van 560-546 vC, verving de electrummunten door een bi-metaal-muntstelsel van puur zilveren en gouden munten met een verhouding van 20 tegen 1. Wanneer de Perzen, onder Cyrus de Grote, Lydië bij het Perzische Rijk voegen nemen ze aanvankelijk het plaatselijk muntgebruik over. Later plaatsen ze de afbeelding van koning-schutter in een knielend-lopende houding. Deze munten, de zilveren siglos en de gouden Dareik, worden ingedeeld in 4 verschillende types. De afbeelding blijft ongewijzigd tot de komst van Alexander de Grote.

type 1

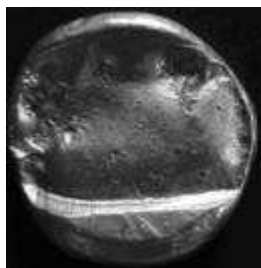
Siglos, type II (4.93 g)
Darius I, 500-485 vC

Siglos, type IIIa (5.33 g)
Darius I, 500-485 vC

Siglos, type IIIb (5.32 g)
Xerxes, 485-470 vC

Achaemeniden, gouden Dareik
Artaxerxes 420-375 vC

Type III met 'arm achter boog', 8.35 g
vz – grootkoning met boog en speer
kz – incuse

Siglos type IV Artaxerxes I –
Darius III 450-330 vC

Siglos, type I met 3 tegenstempels

Fenicië : **Sidon**, gelegen zo'n 30 km te noorden van Tirus was steeds een stad van historisch belang en een voornamelijk maritieme basis voor de Fenicische handels- en oorlogsvloot. Op commercieel gebied was het een centrum van de purperslak, leverancier van de veelgevraagde paarse kleurstof en van een bloeiende glasproductie.

Sidon was één van de belangrijkste Fenicische steden, mogelijk ook de oudste. Van oa. hieruit werd het Middellandse handeldrijk gevestigd. De stad werd in 589 vC door Nebukadnesar ingenomen en kwam onder Babylonisch bewind. Na de val van Babylon ging de stad, samen met Tyrus, over in Perzische handen en maakte deel uit van de satrapie (deelstaat - provincie) 'Over de Rivier' (de Eufraat)

Sidon, Fenicië, 386-372 vC. Koning Ba' lshallim II, dubbele sheqel

vz – Perzische grootkoning (-god) met menner in strijdswagen, getrokken door 3 paarden, koning van Sidon loopt na met scepter

kz – oorlogsgaljoen met rij schilden en 3-dubbele rij roeiers op 2 golven
Fenicische letter '9' = regeringsjaar

Fenicië: **Tirus**, koloniestad van haar handelsrivaal Sidon, was één van de belangrijkste havens van de Fenisische kust en waarschijnlijk de eerste stad in deze regio om eigen munten te slaan.

Oa. vanuit deze stad verkenden en bedienden de Feniciers met hun schepen de kusten van de Middellandse Zee, waar zij een handelsimperium leidden. Zij stichtten her en der kolonies, wellicht de bekendste Tyrische kolonie is Carthago.

Van 586-573 vC werd de stad belegerd door de Babylonische koning Nebukadnezar, maar het lukte hem niet om Tyrus, dat toen nog een eiland was, in te nemen. Wel werd een compromis bereikt waarbij de stad toch schatting aan de Babyloniers moest betalen.

Later viel Tyrus in handen van de Achaemenidische Perzen.

Tirus, Fenicië, 338 vC. Zilveren stater, 8.79 g

vz – Melquart berijdt de golven op een zeepaard, houdt boog, dolfin onder golvenrij

kz – uil met attributen, dorsvlegel en kromstaf, monogrammen en instempeling

Cilicië (Zuidoostelijk Klein-Azië)

Tarsus was de belangrijkste stad en deed tot 400 vC tevens dienst als hoofdstad van de plaatselijke koningen. De stad situeerde zich in de vruchtbare vlakte van de Kydnos-rivier, een 20-tal km van de zee. Tot de komst van Alexander de Grote bevond zich in Tarsus het belangrijkste muntatelier van de Perzische satrapen.

Tarsus, Cilicië, zilver stater, 11.01 g

Mazaios, satraap van Cilicië, 361-334 vC.

vz – Ba' al, houdt scepter en adelaar, links druiventros en graanhalm

kz – aanval van leeuw bovenop stier legende in het Aramees

Mazaios regeerde 27 jaar in Cilicië tot net voor de Macedonische verovering. Onder Alexander werd hij aangesteld als gouverneur van Babylonië.

Babylon De illustere hoofdstad van het grote Perzische rijk gaf zich aan Alexander over in 331 vC. De Perzische satraap Mazaïos, aangesteld tot gouverneur, werd toege-staan om nog een eigen muntreeks aan te houden.

Babylonië, 328-315 vC

zilver tetradrachme, 17.14 g

vz – Ba'al, gezeten naar links, houdt scepter

kz – wandelende leeuw, naar links

